

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi
in tretji četrtak meseca.
Ako je ta dan praznik,
izide dan poprej. Cena
mu je 80 kr. na leto.
Inserati se sprejemajo in
plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo:
Uredništvu „Domoljuba“,
Ljubljana, Semeniške ulice
št. 2. Naročnina in inserati
pa: Upravištvu „Domo-
ljuba“, Ljubljana, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Št. 1.

V Ljubljani, dné 3. januvarija 1901.

Leto XIV.

Slava!

Slava!

Zmaga je naša!

To veselo sporočilo prinašamo kot prvi pozdrav v jutro novega leta in novega stoletja Vam, predragi naročniki „Domoljuba“.

Vsi naši kandidatje, ki Vam jih je „Domoljub“ priporočal, so izvoljeni, nekateri z ogromno večino, in sicer je dobil *dné 12. decembra v V. skupini*:

dr. Ivan Šusteršič 38.236 glasov

(Liberalec Luka Jelenc 11.812, socijalni demokrat 3848)

dné 18. decembra v kmetskih občinah:

Ivan Veñcajz 5411

(liberalec Lenarčič 815)

dr. Ignacij Žitnik 2839

(liberalec Božič 2518)

Jožef Pogačnik 5429

(liberalec Pirc 915)

Viljem Pfeifer 3072

(liberalec Globočnik 1803)

Franc Povše 2198

(liberalec Zupančič 1649)

Naš kandidat v V. skupini ima torej **22.755** glasov več kakor oba nasprot-
nika skupaj.

V kmetskih občinah pa imajo naši **11.189** glasov več kakor nasprotniki.

== **Takó se govori!** ==

Na meji stoletij . . .

Izdihnil starček je stoletni . . .
Uklonil je ponosno glavo,
ki, mesto da je ščutil pravo,
teptal ga v moči je prevzetni.

Oj, koliko krvi pretil je
v mladosti nežni še kot dete!
Potoke gorkih solz neštete
brezsrčno in hladno rodil je.

In kot mladenič je preširno
zaničeval resnico vsako,
vse tiral s saboj v greha mlako
v življenje temno in nemirno.

Prepir sejal je mož v narode,
upore je budit krvave
in kronane moril je glave,
da večno groznoslaven bude.

Še starost siva ni mu dala,
da poiskal bi si pokoja,
krivičnega ni nehal boja,
ki strast ga besna vanj je gnala.

Sovražil je, karkoli božje
nosilo je ime presveto,
Bogu je — črv — pretel z osveto,
dobroto rabil za orožje.

A onemogle so roke mu . . .
Luč z neba svetla posijala
je v temo, ki se ustavljala
je vedno razsvetljenju vsemu.

Zavladalo je najsvetejše
Srcé in dvignilo zastavo . . .
In vsak, ki ljubi Njega slavo,
pod žezlo šel je najmilejše.

In s Srcem, ki nas je rešilo
začenjamo mlado stoletje:
veselo Njemu se razlega petje,
saj nas do sreče bo vodilo!

A. F.

Beseda slovenskega ljudstva — ob sklepu 19. stoletja.

Na mejniku dveh stoletij stojimo.
Predno bo prišla prva številka „Domo-
ljuba“ v roko našim častitim bravcem, *zašlo*
bo v večnost devetnajsto stoletje.

Devetnajsto stoletje — velevažna doba
v zgodovini človeštva! Koliko je svet v
tem stoletju napredoval! Ogromne so pri-
dobitve, ki jih je svet v teku teh sto let
dosegel. Seveda svet ni napredoval nič manj
v slabem, kakor v dobrem. Vse, v čemer
je napredoval: znanost, šola, knjige, časniki,
tovarne, stroji, železnice, telegraf, telefon,
teater itd. — vse to so sovražniki cerkve
porabljali kot orožje proti cerkvi. Koliko
so se v tem stoletju zaganjala peklenska
vrata ob cerkev, da bi jo premagala in
pokopala. Marsikaj so res dosegli: papežu
so vzeli svetno oblast, šolo od cerkve od-
trgali, iz javnega življenja izgnali vero, iz-
podkopali oblasti spoštovanje, versko brez-
bržnost med „omikanci“ zaplodili, marsikje
tudi nižje ljudstvo cerkvi popolnoma od-
tujili in s sovraštvom do cerkve napojili
(med delavci, ki so socijalni demokratje).
Napovedovali so že cerkvi popoln pogin,
zadnjemu duhovniku smrt. . .

*Stoletja je konec — cerkev pa še
stoji!* Še stoji čila in krepka! Leon — starček
sedi ob krmilu čolna Petrovega, krepko
drži in dobro vodi, čoln se srečno pomika
skozi pečine. . . „In peklenska vrata je ne
bodo zmagala!“ ta prerokba je bila v teh
sto letih zopet potrjena. Zaganjale so se
peklenske moči z vso silo vanjo, — pa pre-
mogle je niso.

Ozrimo se za sto let nazaj; na konec
osemnajstega stoletja. Tudi takrat je revo-
lucija svoje zmagoslavje obhajala po Evropi;
papež Pij šesti je umrl l. 1799. v pregnanstvu
Napoleonovem, po visokih šolah je vladalo
brezverno modroslovje, po cerkvah pa tako
imenovani jožefinizem (imenovan po cesarju
Jožefu II.), država se je mešala med cerkvene
reči, določevala kako naj se božja služba
obhaja, koliko sveč sme največ goreti na
oltarju, samostani, božja pota, bratovščine,
razne pobožnosti so se trumoma in siloma
odpravljale. Ljudstvo samo na sebi še trdno
verno je vse to z žalostjo gledalo.

Danes — sto lét potem — se versko
življenje lepo vzbuja, oživlja, razvija. Ver-
niki se vedno živahneje udeležujejo cerkve-
nega življenja, sv. zakramentov in raznih
pobožnosti, sv. Rešnje Telo se spoznava
in časti, kakor prej nikdar, cerkvene družbe
in bratovščine se razširjajo. In koliko te-
sneje je duhovščina z verniki vred zvezana
z Rimom, kakor pred sto leti. Papež, oropan

svetne oblasti, vendar gospoduje svetu. Milijonov oči se obračajo v Rim, odkoder se razliva luč po svetu. Vladarji, katoliški in nekatoliški, in ž njimi njih narodi gledajo s spoštovanjem na Petrov prestol. — Mnogo smo imeli prestati katoličani to stoletje, mnogo zasramovanja, mnogo preganjanja, mnogo sovraštva, mnogo krivic — pa zatrli nas niso. Ni nam še obupati! Ne bo nas še konec! *Ob koncu devetnajstega stoletja se vedno Kristus smaguje, kraljuje, zapoveduje.*

Če je pa preteklo stoletje važno za vse narode, je bilo pa še posebej važno za nas Slovence. Na začetku tega stoletja — kakšni smo bili? Kakor otrok, ki se uči hoditi. Še zavedali se nismo do dobra, da smo na svetu, da smo samostojen narod. Omikanci so se sramovali slovenščine, govorili in še bolj pisali so le v tujem jeziku. Naš jezik je bil sploh reven, nespoštovan od rojakov, nepoznan od tujcev, pravic ni imel nobenih; knjig v slovenščini spisanih bila je le mala peščica, ljudje večinoma niso znali brati, pa tudi niso imeli kaj. — Koliko smo v tem oziru napredovali v stoletih! Jezik naš se je opilil, uvedel v šole in tudi deloma v urade, omika se je razširila, knjig imamo na izbiro, časnikov preveč.

Toda s temi pridobitvami vred dobili smo pa tudi marsikaj, kar bi bilo bolje, da nikdar nismo poznali. Omika, šole, društva, knjige, časniki, — koliko so te reči z dobrim vred med Slovence hudega zanesle! Kaj se vse piše sedaj v slovenskem jeziku! Odkar Slovenci živimo, se naša mila beseda ni tako nemilo rabila, kakor dandanes. Pravemu domoljubu se milo stori, ko vidi, v kake namene se rabi naša poštena slovenska beseda. Jezik slovenski je postal posoda nesramnosti. Tudi v našem malem narodiču so sovražniki cerkve zlasti zadnjih 10 let razvili in napeli vse sile, da bi našemu ljudstvu trpinu iztrgali iz srca najboljšo tolažnico — sv. vero. Zdelo se je, da mi že omagujemo v silnem boju, ki ga bijemo z zakletimi sovražniki vere in cerkve, zdelo, da se čolnič naš potaplja, zdelo, da se ljudstvo pogreza v močvirje nevere, sprijenosti, podivjanosti. Ravno zadnje tedne preteklega stoletja pa so napeli najskrajnejše sile, da bi nas pohodili in pokopali; že so naprej obhajali zmagoslavje in se

smejali našemu poginu. „Naša stranka“ — je pisal „Narod“ še meseca decembra — „hiti od zmage do zmage, od triumfa do triumfa“ (zmagoslavja)! 18. decembra je pisal zopet drugič: „bomo videli, kdo bo imel vzrok vriskati in radovati se!“ *Mi smo imeli saupanje v naše ljudstvo, vendar smo s napetostjo pričakovali, za koga se bo odločilo: za Boga, za vero od očetov podedovano, za poštenje, za resnico in pravico — ali proti Kristusu, proti cerkvi, za tuji nam liberalizem, laž in korupcijo.*

Tedaj pa je dné 12. decembra vstalo slovensko ljudstvo na Kranjskem in iz osemintridesettisoč grl je zagromelo: „Proč z liberalizmom! Mi smo in hočemo ostati zvesti svetim izročilom naših očetov! Mi smo in hočemo ostati katoliški Slovenci!“

Dné 18. decembra pa je slovensko ljudstvo to svojo odločilno izpoved ponovilo in zapečatilo.

Blažena dneva 12. in 18. decembra leta 1900! Zadnje dneve devetnajstega stoletja, stoletja, v katerem se je toliko govorilo in pisalo, izmišljalo in lagalo, suvalo in ropotalo tudi v slovenskem jeziku zoper Gospoda in Njegovega Marijenca, je slovensko ljudstvo v veliki večini se izreklo, da noče nič vedeti o lažnivem liberalizmu, ki mu ga vsiljujejo moderni osrečevalci — pravzaprav sapeljienci ljudstva, marveč da hoče tudi v bodoče, v dvajsetem stoletju ostati zvesto Bogu in cerkvi.

Da smo veseli te zmage, to je lahko umljivo. Le pomislite vendar, kaj so vse počeli nasprotniki, in — vsi trudi, vsi troški, vsa pota, vsa pisma, vsi govori, vse laži, vse obljube, vse grožnje niso pomagale — nič! Izdali so menda in raztrosili po vsi deželi celih stotisoč nesramnih brošur „volilnega katekizma“, tisti dan pred volitvami je bila vsa dežela obita s plakati, ki so ponujali liberalne kandidate, na tisoče in tisoče jih je stala ta volitev, in vse to ni izdalo nič. Marsikje so bili glasovi po deset goldinarjev; v nekem kraju so dali celih 250 gld. za glas. Ne govore zastonj, da hudič denarje trosi. Liberalni kolovodja doktor Tavčar je sam premisijonaril mnogo mnogo dežele, napravljaj shod za shodom po Dolenjskem in Notranjskem — na Go-

renjsko mu ni dišalo — po shodih v nebesa povzdigoval in obrekoval, obetal in grozil, molil in lagal, blagoslavljal in preklinjal; in vse to ni pomagalo nič! Koliko so letali in govorili razni liberalni učitelji, šlibarji, kramarji, to se ne da izreči; in vse to ni pomagalo — nič! Take agitacije in surovosti še nikdar! Če premislimo dalje, kako znajo govoriti liberalci, kako gladko in prepričevalno, kako se liberalizem skriva v angeljski luči in dela prijatelja ljudstvu, tako da bi bili — kakor pravi sveto pismo — „da bi bili lahko zapeljani tudi izvoljeni“ — če pomislimo vse to, potem se moramo zares čuditi, kako je mogoče, da z vsemi temi sredstvi niso mogli preveriti in preslepiti naših mož. —

A mi se ne veselimo toliko zmage same, ampak ta izkušnja, ki jo je pokazala sedanja volitev: da so naši možje tako trdni, tako prepričani, tako neomahljivi — to nas navdaja s posebnim veseljem in zaupanjem v prihodnost.

In pa te številke! Da bo zmagal dr. Susteršič z lepo večino, to smo vedeli naprej, a da bo večina tako ogromna tega nismo pričakovali. 38.000! — *lepa številka*, ki jo je vzdignilo naše pošteno ljudstvo dne 12 decembra. 22.000 več, kakor oba nasprotnika skupaj. Liberalci in socialni demokratje so živeli v sladki veri, da njih reč napreduje na Kranjskem, in ravno zato so volili, da bi videli, za koliko so od zadnjic napredovali, volitev je pokazala, da *napredujejo* — *nasaj*, da njih reč peša in pojema.

Te številke, pravimo, te visoke številke nas veselje in pa ta neomahljivost našega ljudstva! To nam daje novo upanje in moč, ter *odpira vesel pogled v bodočnost.*

Veseli smo zmage. Vsak dober človek se je veselil. Lepe božične praznike smo imeli letos. Pa ne samo vesela je zmaga, marveč je tudi *velikega pomena*. O tem bomo govorili še prihodnjic.

Za danes rečemo: Čast in hvala Vam, zavedni volivci! Čast in hvala vsem, ki ste kaj pripomogli k zmagi! Bog Vam povrni Vaš veliki trud za dobro reč! Čast in hvala pa tudi Bogu, ki — Kranjcev še ni zapustil.

Ob sklepu devetnajstega in začetkom dvajsetega stoletja dóni med nami, kakor pred devetnajststo leti:

Slava Bogú na vlašavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Pesem o volitvi.*)

Postava tako je Slovencem velela,
naj nove poslance si voli dežela;
kakó se med nami godilo je to,
na vrbi nam sraka razlaga takó:

Zberejo si Pirca, uzor — kmetovalca,
Tomaževe žlindre povsod prodajalca,
a on že predobro službo ima,
zató naj ostane rajši domá.
In koj se oglasi jih sto,
da Pirc jim poslanec ne bó.

Zberó si Zupančiča — vrlega kmeta,
ki z vinom, na semnjih pa s konji mešeta,
a revež še nemške „šprae“ ne zna,
zató naj mešetar ostane doma.
Tako se oglasi jih sto:
Zupančič poslanec ne bó.

Zberó si Lenarčiča, „nobel“ gospoda,
ki škorenj slavi ga od roda do roda,
a on potrka na „Narodov“ zvon,
zato mu je zoprni sveti misjon.
In koj se oglasi jih sto:
Lenarčič poslanec ne bó.

Zberó si Globočnika, kmeta-graščaka,
a njega drži se nemškutarska dlaka,
ni štedil dolenjca, ne para volov,
a vendar ga pošljejo kmetje domov;
zavpilo na glas jih sto je in sto:
Globočnik poslanec ne bó.

Zberó si Božiča velike postave,
a on liberelec od nog je do glave,
če duše je kmetom prodati želel,
kakó za teló bi njihovo skrbel?
Zató se oglasi jih sto:
Nam Božič poslanec ne bó.

Zberó si Jelenca, pa on rogovili,
prevzeten povsod med prwake se sili,
ko druge zagleda, jo vbere plašan,
ker v glavi njegovi je malo možgan;
zato zagrmelo jih sto je in sto:
Naj Luka ostane doma za pečjó.

Takó je dežela poslance volila,
vseh šest liberalcev domov zapodila,
ko zopet katerega pošlje na dom,
prijatli! sporočil al' pisal vam bom.

*) Ta pesem je narejena po znani Vilharjevi pesmi, v kateri se pripoveduje, kako so živali volile župana. Po vrsti izbirajo razne živali — a nobena jim ne ugaja; kajti

Tako se oglasi jih sto:
Le-ta nam županil ne bo!

Zahvala.

Genjenim volivcem kranjske dežele!

Z ogromno večino sem bil dné 12. grudna izvoljen državnim poslancem. Dolžnost me veže, za-hvaliti se iskreno slehernemu, ki je pripomogel k tej sijajni zmagi in mi izkazal častno zaupanje. Zavedam se, da to zaupanje ne velja moji osebi, temuč načelom, katera zastopa katoliško-narodna stranka. Svoje hvaležnosti torej ne morem bolje izkazati, nego da se v bodoče s podvojenimi močmi posve-tim boju za vzvišena katoliško-narodna načela, za uveljavljenje krščanstva v javnem življenju, za prave ljude, za blagor in napredek kmeta, obrtnika in delavca, ter vseh drugih stanov.

Bog živi zavedne katoliško-narodne volivce!
Bog živi našo domovino!

V Ljubljani, 15. grudna 1900.

Dr. Ivan Šusteršič,
državni poslanec.

Genjenim volivcem kmetskih občin!

Volitve za državni zbor so končane. Sijajni izid je dokazal, da so volivci s prepričanjem in navdušenjem oddali svoje glasove, kakor jim je velevala njihova verska in domovinska zavest. Ta volitev je ustanovila trajno in nerazrušno zvezo med narodom in njegovimi zastopniki. Izvoljeni poslanci izrekamo vsem svojim zavednim volivcem iskreno zahvalo za izkazano zaupanje ter izjavljamo, da bomo z vsemi svojimi močmi delali za duševni in gmotni napredek svojega naroda po edino pravem našem geslu: Vse za vero, dom, cesarja!

V Ljubljani, dné 19. grudna 1900.

Viljem Pfeifer, Josip Pogačnik, Franc Povše,
Ivan Vencajz, dr. Ignacij Žitnik,
državni poslanci

Politični razgled.

Državnoborske volitve se vrše ta dni večinoma po vseh kronovinah avstrijskih. Kakor kažejo dosedANJI vspehi, bodo imeli Poljaki najmočnejši klub v prihod. državnem zboru. — **Deželni zbori** so se za Božič sešli k nekolikodnev-nemu zborovanju. Vlada je predložila vsem deželnim zborom zakon, da se poviša davek na žganje. Novi davek bi znašal 19.000.000 kron ter bi se ta dohodek razdelil posameznim deželam. A novemu davku bi morali pritr-diti vsi deželni zbori, — dalmatinski deželni zbor ga je pa odklonil. Zamerila se mu je namreč avstrijska vlada, ker ni odločno zagovarjala koristi dalmatinske dežele, ko se je govorilo o bosanskih in dalmatinskih železnicah. Novega davka na žganje torej za enkrat še ne bo.

Angleško-ruska tajna pogodba, ta novica je osupnila ves svet. Angleži so se z Rusi pogodili, da ne bodo delali nobenih sitnosti Angležem v sedani vojski v Afriki; Angleži so pa obljubili, da ne bodo ovirali Rusov, ako si bi hoteli prilastiti kos kitajske Mandžurije. Zato so namignili iz Petrograda Krügerju, naj nikar ne hodi k ruskemu carju, ker ne bode opravił ničesar. A navzlic temu, da se nobena evropska država ne zavzame za uboge, nesrečne Bure, se ti junaki vendar ne udajo. Burski general Delarey je napadel pri Magaliesbergu Angleže z 2500 možmi, pobil jim je 5 častnikov in več mož, ujel pa 4 stotnije northumberlanskega polka z 18 častniki. Dne 15. decembra je udrl general Dewet s 3000 Buri v angleško kapsko kolonijo ter pognal vse tamošnje angleške posadke. Vrhovni povelinik angleški lord Kitchener je hitro brzojavil v London, naj mu pošljejo še 40.000 vojakov. Pa odkod jih bodo vzeli? Že sedaj imajo v Afriki okoli 300.000 mož, pa le ne morejo nič opraviti. Sami angleški vojaki se puntajo in ne marajo v boj. Burom se pa pridružujejo dan na dan nove ustaške čete. Slabo novoletno darilo je to za Angleže. Najnovejši načrt burskih voditeljev obdružuje celo taki krogi, ki so doslej več ali manj bili prijazni Angležem, izvzemši seveda one »veščake«, katerim je ljubi angleški denar, kakor pa bursko junaštvo. Celi severni del kapske kolonije od De Ara pa skoro do dežele Basutov je tako rekoč že v burski oblasti. Buri so se oprijeli zopet starega vspešnega načina, po katerem se izogibajo vsakemu večjemu boju in potem nenadoma planejo iz zatišja na osamljene angleške oddelke ter jih porazijo. V Kaplandu najdejo Buri povsodi izvrstno pomoč. Železniške proge iz Kapstadta, Port Elizabetha in East Londona so v veliki nevarnosti. Vodji Dewetu se je ta načrt res izborno posrečil. Konečni vspeh seveda tudi ne bo na burski strani, toda Angleži bodo pomnili, kaj zamore »premagani« Dewet s peščico Burov napram ogromni angleški armadi.

S Kitajskega ne slišimo nič posebnih novic. Evropski zastopniki so sklenili, da ne pokličejo preje svojih čet nazaj, dokler se Kitajci popolnoma ne udajo njihovim zahtevam. Samo ameriški poslanik ni bil s tem zadovoljen. — Čujejo se glasovi, da se po zimi Kitajci z novimi silami upró, ker takrat se naše čete ne bodo mogle veliko gibati.

Dne 19. decembra je bil proglašen **črnogorski knez Nikita za kralja**. Državni svet mu je v slovesni seji ponudil kraljevi naslov, in knez ga je vsprejel. Objednem je slavil štiridesetletnico svojega vladanja.

Bolgari imajo slabe ministre. Notranji minister Radoslavov je osleparil državo za 200.000 frankov, in zato se je moralo ministerstvo umakniti novemu.

Malovredni **bivši srbski kralj Milan** se misli menda v drugič ženiti. Zagledal se je v milijone neke Amerikanke, pa bi jo zato rad dobil. A šlo bo težko, ker ni postavno ločen od kraljice Natalije.

Listek.

Nova maša.

(Španski spisal P. Luis Coloma. — Poslovenil Lovro.)

V Andaluziji niso redka prikazen viharji, ki nenadoma pribuče, divjajo nekaj hipov in se hitro poležejo; na enem kraju se lije iz oblakov debela ploha, na drugem pa se že razmikajo oblaki, solnčni žarki zopet posijejo na namočeno zemljo in pisana mavrica zablišči v deževnih kapljicah. Za ta pojav v naravi nam je prav lepa podoba jeza, nevolja nedolžnega deteta: za trenutek šine po mirnem obličju, pa brž se razkadi in že zatrepeče za solzami blažen nasmehljaj.

Andaluzijsko ljudstvo, vajeno nenadnih, trenutnih viher, pravi ob takih prilikah: »Se že spet vrag krega s svojo babico.«

Eden takih viharjev, strašnih, pa kratkih kakor vse v življenju, ki presega naravne meje in stopa v kraljestvo strasti, je besnel nad mestecem Z. 15. julija na predvečer Marije Karmelske, patrone tamošnje sirotišnice.

Piš in nalive sta upihnila luč, ki je gorela v cerkvenem stolpu, in mokro in mlahavo so visele zastave in bandera iz zvonikovih lin. Ni se pa še posrečilo viharju, zavezati jezik zvonovom, ki so za prihodnji dan naznanjali praznik patrone domače sirotišnice, a obenem tudi klicali svetu, da bo v cerkvi Marije Karmelske nova maša. Od časa do časa je veter, kakor bi se bil že utrudil, za trenutek: ponehal, polegel se je grom in se razmaknili oblaki kakor borivca, ki stopita narazen, da se oddahneta in dobita novih moči za nadaljni boj, in takrat so slišali iz cerkvenega stolpa zvonovi, ki so potopil piš in ne meneč se za grom, doneli brez prestanka v večerno ozračje nalik glasovom ljudi, kateri navdušeni od resnice in prevzeti od premočnega čustva neprestano kličejo svojim sobratom: Aleluja! Slavite Gospoda!

Ob nizkoležeči cesti, ki je v čudnem nasprotju z višje se razprostirajočimi obmestji, stoji karmelska sirotišnica. Kakor bi prezirala vsako vnanjo krasoto, ponosno obrača hrbet veličastnemu gradu, kjer bivajo španski plemiči; njeno pročelje nad vrati kinča napisi »Za časni blagor ubožcev in večno srečo bogatinov.« Kakor lastavičje gnezdo sloni ob sirotišnici mala, novo pobeljena hišica, obdana z mladikami dehteče resede, ki se popenja do strehe in ondih v loku pada nazaj; prav posebno pa se podajajo hišici lovorjeve

vejice, pritrjene z modrimi trakovi na prednji strani ličnega balkona.

Tukaj stanuje don Blaž — španski 'don' je nagovor za moške kakor naš 'gospod' — s svojo sestro Marjeto in stričnikom Joškom.

Oni večer, ko se pričinja naša povest, je bilo okrog te hišice nenavadno čedno. A ne samo zunaj, tudi znotraj sta odsevala red in mičnost, kakor jih le zna pripraviti ljubeče bitje za drago, težko pričakovano osebo. In res, pričakovali so Joška, dragega stričnika, ki je zrastel pred očmi teh dveh starčkov kakor diven rožni grmič v senci dveh temotnih cipres. Iz osirotelega dečka, čigar nedolžna mladostna leta je gojila in čuvala čista ljubezen skrbnih sorodnikov, je postal čednosten mladenič in zgleden duhovnik. Joško — tako sta ga imenovala starca — je ravnokar dovršil v Kadisu bogoslovje, prejel mašništvo ter namerjal priti v karmelsko cerkev, kjer je deloval stric Blaž, pet novo mašo.

Stric njegov, don Blaž, je bil ubog samotar iz družbe sv. Frančiška, eden onih preprostih ljudi, katere svet napol s sočutjem, napol z zaničevanjem imenuje dobre duše božje, katere pa so v resnici tako čiste, da jih Bog rad prizna in vzame za svoje. Trideset let je opravljal svojo težavno in skromno službo z ono gorečnostjo, z ono vztrajnostjo, ki diči in povišuje slehrno čednost, z onim tihim samozatajevanjem, ki ga tako malokdo umeva, ki je pa vendar tako značilno za modrijana, za svetnika in za mučenika ter za čisto obrekovano špansko duhovščino.

Vkljub temu don Blaž ni bil nikakšen učenjak; nikoli ni umel več latinščine, kot jo je rabil pri sveti maši, ni znal več molitev, kot one svoje družbe. In vendar kakšen pokoj, kakšen mir je vedno kraljeval v njegovi duši! Njegova ravnodušnost je bila neomahljiva, vdano in požrtvovalno srce mu je, enako onemu njegovega patrona sv. Frančiška, katerega je tolikokrat klical na pomoč, gorelo v živem ognju nesebične ljubezni do bližnjega; vsaki boleti je vedel tolažbe, za vsako nesrečo je poznal zdravilno sredstvo in v svoji dobrohotnosti bi bil šel, če treba, tako daleč, da bi bil kot pelikan odprl svoje prsi in dal za brata svojo lastno kri, če ne bi bil imel dati drugega.

Kako vzvišena in vendar kako vobče umljiva je bila modrost tega starčka, ki je ljubil le Boga in svojega bližnjega zaradi njega, ki je vso svojo vero, ki jo je oznanoval, združeval v besedah »Oče naš«.

In četudi se je kdo šalil iz ubogega samotarja, spoštovanja in ljubezni mu pa le nihče ni kratil ali odrekal; imel je namreč ono ponižno premoč čednosti, ki ne žali nikogar, a vendarle naredi nanj prepričevalen vtisk; ni se ponašal z ono oholo per-

močjo nadarjenosti, ki se siloma vriva človeku in ponižujoč druge v njih vzbuja nevoljo in zavist.

Don Blaž je več let živel sam zase. Nekega dne pa stopi čez njegov prag revna žena, noseč v naročju majhno dete, čigar obrazek se je smehljal izpod črne kapice kakor nedolžnost nesreči, katere še ne pozna. Ona žena je bila Marjeta, našega kapelana Blaža sestra, in ono dete sinček mlajše, ravno kar umrle sestre obeh, katere mož se je bil že pred leti izgubil. In don Blaž je odprl roke in srce in svojo borno denarnico varstva prosi sestre in ubogi siroti, in od tedaj je začelo pod okriljem njegove kute potekati dvojno življenje, življenje sestre v miru k zatonu se nagibajočega dneva in življenje otroka v bliščečem veselju bižajoče se jutranje zarje.

Plavala je pa nad ono mirno hišico neka čudna skrivnost, zaradi katere je dostikrat donu Blažu na ustnicah zamrl smehljal in utihnilo živahno govorjenje Marjetino. Ta je dobila nekega dne iz Seve na svoje ime naslovljeno pismo, čigar ovoj, obložen z raznimi pečati, je pričal, da je moralo pismo hoditi že po kdovekoliko krajih. Brat in sestra sta se zaprla nato v kapelanovo uradno sobo ter ostala ondi cele tri ure. Don Blaž je smrtnobled zopet prišel iz sobe, in osem dni ni bilo smehljaja na njegove ustnice. Marjeta pa je ves teden hodila z objokanimi očmi po svojih opravkih.

Od onega časa je Marjeta vsako leto naredila proti Veliki noči nekaj moške obleke, izpraznila svojo hranilno puščico, kamor je bila s tisočkratnim pritrgovanjem nabrala nekaj prihrankov, nakupila par zavojčkov dišečih smodk ter vse to zavezala v zavitek in ga oddala svojemu bratu. Ta je potem sedel na voz ter se napotil proti Kadisu; izostal je šest ali osem dni. Kam je pravzaprav šel in kakšen popravek je imel, pa nihče ni vedel.

»Kam pa so šli stric?« praša z otrokom prirojeno radovednostjo Joško Marjeto.

Ta ga pogleda z nepopisno ljubeznijo in pri srčnostjo, potem pa odgovori z navadno oostrostjo: »Meni he so šli štet, da bodo videli, če katerega ne manjka.«

Enkrat zastavi Joško enako vprašanje tudi stricu. Ta upre vanj svoj pogled, ki se je zrcalila v njem bojazen, strah in pristrčnost, ter pravi nato z navadno resnobo: »Radovedni in sitni otroci so vsem ljudem zoprni.«

Joško sramu zarudi ter se skrije za krilo svoje tete; nič več mu ne pride na misel, popraševati o skrivnostni poti.

Marjeta je vselej z velikim nemirom pričakovala bratovo vrnitev; prihajajočemu je šla naproti do vežnih vrat ter upirala vprašujoč vanj svoje oči.

»Nič, nič«, je odvrčal ob taki priliki otožno don Blaž, »trd kot kamen, trši kot ozidje mesta Seve.«

Marjeta je zaihtela; oba sta potem ostala cele dneve resna in zamišljena.

Med tem je osiroteli deček doraščal v moža; vendar ni ničesar izgubil od svoje otroške nedolžnosti. Na stričevo prizadevanje dobi v Kadisu mesto v bogoslovju. In tedaj se šele pokaže njegova ne navadna pridnost, zgledno obnašanje in izredna nadarjenost.

Vsled nadškofove želje je bila ob neki priliki v semenišču javna slovesnost; za to je bil Joško kot odličen semeniščnik odločen, da zagovarja stavek o presv. Trojici. Don Blaž si zaradi tega ni kaj vedel veselja in nemudoma se je začel pripravljati za pot v Kadis; na vsak način je hotel slišati na lastna ušesa, kako bo govoril njegov vrli stričnik.

»Kako pa mislite narediti?« vpraša boječe Marjeta Blaža; v kljub svoji starosti je brata iz spoštovanja do njegovega stanu vikala. »Kako pa mislite, da bi mogli iti tje kaj, ko ni v hiši niti vinarja, da bi plačali ž njim od voza.«

Don Blaž se prav od srca zasmee in vzklikne: »Kako naj neki reven berač potuje drugače, kakor na konju svojega patrona, sv. Frančiška, na konju, ki ne potrebuje ne sedla ne krme?!«

»Kaj, peš?!« zakliče dona Marjeta, »štiri milje daleč peš — s sedmimi križi na hrbtu!«

»Štiri milje... Štiri milijone milj bi šel po koljenih, da bi slišal svojega ljubega otroka, ki bode enkrat drugi Tomaž Akvinski. Marjeta«, nadaljuje slovesno, držeč z eno roko svoj čudni klobuk, z drugo pa krtačo, ki se je zaman trudil ž njo pogladiti že zdavnej izpadlo dlako, »pazi dobro, kaj ti zdajle povem. Jaz ne doživim, kajti čutim, da sem z življenjem že pri kraju, ti si pa še mlada — Marjeta je to poletje dopolnila šestinšestdeseto leto — i boš videla... pred otrokom bodo še nekdaj nosili ko fovsko palico.«

»V hranilni puščici mora biti kakšnih petdeset vinarjev«, pristavi bojazljivo Marjeta.

Kaplanovo čelo se omrači, pomiga z ramami, mrmrajoč: »Tiho, dete, za božjo voljo, tiho. Oni denar je svet...«

V semenišču se k slavnosti zbirajo gostje.

Don Blaž bi niti za sedež sv. Petra v Rimu ne zamenjal stola, ki mu ga je odkazal na vzvišenem prostoru poleg nadškofa semeniški vodja. Zdaj se solzi, zdaj smeja; ravnodušni izraz, ki je sicer kraljeval na njegovem obrazu, so pregnala čuvstva, ki človeku v takem položaju, v kakoršnem je bil on, gibljejo razburkano srce. Večkrat se je zadovoljen obrnil na vse strani, kakor bi hotel zaklicati zbrani družbi:

Sv. Trije Kralji.

Slikal Jurij Šubic.

»Kako, ali vam še zmiraj ne gré v glavo, da sem jaz stric tega stričnika?«

Po končanem predavanju se vse gnete okoli učenega semeniščnika, da mu čestita vsled dobrega uspeha. Celo nadškof rekó nekaj laskavih besed ter mu v priznanje lastnoročno izročé krasno delo Tomaža Akvinskega. Don Blaž se s pomočjo svojih komolcev prerije skozi množico. »Prostor, gospodje, prostor! To je moj stričnik. Moj sin, moj ljubi sin!« zakliče in burno objame stričnika. »Uboga Marjeta, da te ni mogla slišati... toda le čakaj, jaz ji že vse povem.«

In blagi starček zajoka pri teh besedah kakor otrok; toda misel, da bi sijajni uspeh utegnil mladenci vzbuditi napačen ponos, ta misel mu iznenada pade v glavo, zato mu položi eno roko na glavo, drugo na ramo ter resnega obraza pristavi: »Dobro, Joško; govoril si kakor knjiga. Toda pomisli, da bo enkrat ta glava kakor zelnata glava gnila v zemlji.«

In zopet se začne jokati in smejati, smejati in jokati.

Don Blaž se odpelje z vozom, ki mu ga je preskrbel skorej zoper voljo semeniški vodja; s seboj vzame več v latinščini tiskanih izvodov onih stavkov, katere je zagovarjal Joško. Med potom jih je bral vozniku, ki seveda od vsega ni razumel niti pičice.

Prišedši domov, takoj en izvod dá Marjeti, druge pa ohrani zase, da jih pritrdi nad pisalno mizo.

»Kaj takega, Marjeta, je nemogoče dopovedati; treba je videti in slišati«, pripoveduje don Blaž, použivajoč skromno večerjo. »Sv. Frančišek, stoj mi na strani, tako mlad fant, komaj dvajset let star, se pa že izkuša z Eskotom in Hwaresom in Tomažem Akvinskim. Prav res, treba bi ga bilo vkovati v srebro in postaviti v skrinjico za svetinje. Kako ti je to spreten v izrazih, kako odgovarja, in latinščina, Marjeta, latinščina! Pomisli, če je že jaz več ne razumem!«

»O, se ve, kaj takega se ne zgodi zopet kmalu« pritrjuje dona Marjeta, otirajoč si debele solze.

»Vse večje glave iz Kadisa so bile skupaj, in šel ti je iz roke v roko kakor kakšna svetinja; in pri tem je bil revež ves ponižen, prav kakor moj patron, sv. Frančišek, še oči si ni upal dvigniti. Angel je, pravim, Marjeta, čist angel.«

»Svetnik, Blaž.«

»Ce mu pa kdo stavi zapreke, ga kar brž dene v koš. Bil je tam šepav možiček, zviti kot lisica; tisti je vse ugnal.«

»Kako, da je vse ugnal?« vzklikne starka vznemirjena. »Je moral že kakšen star jud biti!«

»Kaj bo jud, korar je bil, korar.«

»Potem je bil pa gotovo nevoščljiv!«

»Ne, ne, uganjal in izpodbijal je takorekoč iz šale, da bi videl, če se dobro drži na sedlu, če je povsod doma.«

»Pa vem, da je naš imel povsod prav.«

»I seveda! Kdo bo pa ugnal njegov trezni razum, ki pri vsaki stvari, ki jo izreče, žebelj zadene na glavo. Marjeta, poslušaj, kaj ti povem: kakor hitro otrok odpoje novo mašo, takoj ga naredo za župnika.«

»Najmanj za korarja«, popravi dona Marjeta.

Don Blaž se gromko zasmije.

»Potem mu pa kar začni delati duhovniško obleko. Kajti če pojde to tako naprej, je o božiču že škof veliki teden kardinal in o binkošti ga že lahko narediš za papeža.«

In vesel svoje šale se začne iznova smejati.

»Ce bi bila pač njegova uboga mati to doživela!« pravi Marjeta žalostna.

Kakor bi trenil, izgine donu Blažu veselje in smeh z obličja. Globoko vzdihne, nagne glavo, sklene roke in pravi: »Uboga Ana!« potem izmoli Očenaš za njeno dušo in sklene z besedami: »Requiescat in pace! (Naj počiva v miru).«

»Amen«, pridene dona Marjeta ter si briše z robom svojega predpasnika mokre oči.

Ko blaga starka pride v svojo čumnato, začne nemudoma prebirati pri svitu oljnate svetilke od kraja do konca onih šest stavkov,

ki jih je zagovarjal Joško.

»Kar besedice ne razumem«, prizna sama sebi; »toda mora že dobro biti, saj govori o presveti Trojici, o milostljivem nadškofu — in Joško je vso stvar sestavil.«

In naučila se je onih šest stavkov na pamet in vsak večer, ko je končala dolgo vrsto svojih drugih molitvic, je še te pobožno ponovila ter z vdano in zaupljivo vernostjo ubogih v duhu, katerim je Gospod obljubil nebeško kraljestvo, dostavila: »Za našega Joška, da bi mu Bog dal sreče in blagoslova ter ga obvaroval vsega hudega: Oče naš...«

(Dalje prih.)

Pavel Krüger,
predsednik transvalске republike.

Slepa mati in njen sin.

Slavni francoski propovednik in škof Bossuet (resni Bosjé) je dal nekda v stranski kapelici neke samostanske cerkve postaviti velike božične jaslince. Iz poselnega veselja je pri tem sam nadzoroval delo.

Bilo je ravno na predvečer božičnega praznika, ko je četverim delavcem, ki so postavljali jaslice, dajal plačilo. Prijazno jih pogleda in pravi: »Da vam dam še majhno darilo za Božič, sem sklenil, da si izberete sami, kar ima kdo rajši.«

Delavci se čudijo in se veselo ter radovedno ozirajo na mizo, čez katero je bil pogrnen bel prt.

Škof ga odgrne in pravi: »Tukaj vidite četvero zlatov. Vsak izmed vas si sme kot božično darilo izbrati en zlat ali eno knjigo o življenju svetnikov.«

Prvi urno seže po zlatu, knjigo pa pusti pri miru, nekako boječe se opravičujoč: »Knjiga o življenju svetnikov mi pač ne bi dosti koristila, ker ne znam dobro brati.«

Tudi drugi prime za zlat s pristavkom, da si kupi ž njim gorko suknjo za zimo.

Enako stori tretji ter živahno pripomni z vidnim zadovoljstvom: »Kakor nalašč mi pride ta zlat, ker še nimam nič drv za zimo.«

Tako obleži na mizi en zlat in četvero knjig.

Zdaj je na vrsti četrti delavec, po vnanji postavi še mladenič. Bojazljivo pogleduje zdaj bleščeči zlat, zdaj okusno vezano življenje svetnikov.

Končno pravi nekako boječe: »Doma imam staro slepo mater, ki je hudo ubožna in bi si s tem zlatom opomogla za dokaj časa; toda ob enem je zelo pobožna, zato ji bo v veliko veselje, če ji bom ob dolgih zimskih večerih mogel brati marsikaj vzpodbudnega in tolažilnega iz življenja svetnikov.«

Škofu stopijo solze v oči, ko sliši te besede. Dobremu sinu poda knjigo, a medtem vzdigne njeno platnico, in glej — vanjo je bilo vdelenih šest rumenih zlatnikov.

Kako je ostrmel blagi mladenič, kako so se začudili in obenem jezili sami nad seboj ostali trije delavci, ko je škof privzdignil še platnice drugih knjig, katere so istotako imele po šest zlatov vdelenih na notranji strani prednje platnice. Škof pa veli: »Glejte, hotel sem vas poskusiti, če cenite bolj duhovno kakor pa posvetno. Trije izmed vas tega niste storili, ker vam je denar ljubši kakor knjiga, polna modrih naukov za dušno zveličanje. Dalje sem vas hotel v majhni primeri opozoriti na besede Jezusove, ki se glase: 'Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo'. Zakaj glejte, v vsaki teh knjig je bilo za sprejemnika vdelenih po šest zlatov.«

Prvi trije delavci tako posvetnega mišljenja so šli osramočeni in nezadovoljni domov, bogaboječi, svojo staro slepo mater tako otroško ljubeči mladenič pa je padel na kolena in prosil zase in za svojo mater škofovega blagoslova.

Očitna kazen božja.

»Božji mlini meljejo počasi, toda gotovo.« Zgled, ki očitno potrjuje ta pregovor, je nedavno opisal neki francoski časnik.

V Pijo, veliki, približno dve uri od mesta Perpinjana oddaljeni vasi je šlo neko nedeljo osem mladeničev, trdnih, krepkih v kavarno, ležečo ob cesti sredi vasi. Toda ondi je bilo že vse polno ljudi. »Vidite — jim pravi lastnica kavarne, da ni nobenega prostora več praznega; ker ste pa vsakdanji gostje, pojte kar v mojo sobo. Za postrežbo vam že poskrbim.«

Kmalu imajo veseli mladeniči pred seboj lonec kuhanega vina; medtem se živahno pomenkujejo o navadnih opravilih. Tu opazi eden izmed mlade družbe ob vzglavju neke postelje veliko leseno razpelo.

»Onemu tamle — izusti bogokletno — mramo tudi dati požirek«, in hudobnež sname s stene podobo Odrešenikovo ter potopi med glasnim smehom svojih tovarišev glavo trpečega Zveličarja v lonec.

»Kakor je videti, ga ima že tule notri«, se posmehuje drugi, Marko po imenu, ter udari po prsih sveto podobo. In še pet drugih stori tako, posnemajoč svojega brezbožnega tovariša.

»E, to še ni dosti — meni zadnji malopridne drhali — videti moramo, če ima še kaj krvi v udih.« To rekši odreže Zveličarju desno nogo.

In nasledki tega bogoskrunstva? Kolovodja pri oni hudobiji je nekaj dni potem utonil v bližnji reki. Marko, ki je prvi zamahnil po Zveličarjevih prsih, je umrl za deročo jetiko, ravno tako pet njegovih tovarišev, eden za drugim vsi brez sv. zakramentov.

Le eden je preostal kot veden spomin grozne hudobije in njene kazni — tisti, ki je Zveličarju odrezal nogo. Ta je bil vsled grde rane prisiljen dovoliti zdravnikom, da so mu odrezali desno nogo; in — groza je obšla izvršujočega zdravnika — odrezani ud ni imel niti kapljice krvi.

To je lehkomišelnega mladeniča pretreslo in spametovalo; z ostro pokoro izkuša zadostiti križanemu Bogu-človeku.

»Pojte v Pijo — kliče poročevalec tega bogoskrunstva — pojte v Pijo, vsi vam bodo potrdili resnico povedanega dogodka; slišite jo, če hočete, iz ust nesrečnega mladeniča samega, ki je zadnja živa priča grozne sodbe božje. Zares, Bog je dobrotljiv — toda apostol pravi tudi: 'Strašno je pasti v roke živega Boga,' ki se ne pusti zasmehovati.«

Slovenski novičar.

Kranjsko.

Današnje številko „Domoljuba“ smo poslali vsem dosedanjim naročnikom; prihodnje bodo dobili le samo tisti, kateri bodo do takrat obnovili naročbo. Kdor listu ne misli več ostati naročnik, naj na ovitek napiše: „Ne sprejem več“ ter naj „Domoljuba“ vrne pošti. Ravno tako prosimo tiste naročnike, da naj bi nam list nazaj poslali, kateri bi ga morda dvakrat dobili, n. pr. enkrat na poseben naslov in drugič v kaki skupni pošiljavi.

Prespoštovani volivci kamniškega političnega okraja! Vsem Vam, ki ste, v svesti si svoje državljanske pravice in odgovorne dolžnosti, kot neomahljivi udje našega društva in zavedni naročniki „Domoljuba“ dné 12 in 18. decembra vkljub vsem liberalnim skušnjavcem in demokraškim zabavljivcem, oddali svoje glasove možema katoliškega slovenskega ljudstva, za katere se je bil izjavil tudi podpisani odbor, kličemo: Slava! Hvala! V edinosti je moč!

Odbor sloven. katoliškega društva
za kamniški politični okraj

Vsem spošt. naročnikom, bravcem in prijateljem „Domoljuba“ izreka uredništvo priročno zahvalo, ker so tako vrlo delovali za izvolitev naših kandidatov s tem, da so neumorno razširjali naš list med narodom. Prepričani smete biti, da ste ravno vi posebno veliko pripomogli k sijajni zmagi! Številke govoré! Ravno tam, kjer je najbolj razširjen „Domoljub“, je bila udeležba pri volitvah najbolj ogromna in največ glasov oddanih za naše kandidate! Zato, prijatelji „Domoljuba“, razširjajte list posebno v krajih, kjer še nima naročnikov. Vaše geslo bodi: Ne smemo počivati prej, dokler nimamo vsaka poštena slovenska hiša „Domoljuba“ pod svojo streho!

Izid volitev v posameznih občinah prinese „Domoljub“ v prihodnji številki. To bo natančno zrcalo katoliško - narodnega in liberalnega gibanja na Kranjskem.

Kranjski deželni zbor je imel dné 19. in 21. decembra dve kratki seji. Liberalni poslanci so pokazali vsled popolnega poraza pri volitvah svojo jezico s tem, da se niso udeležili običajne sv. maše, s katero se vselej ctvori zasédanje. Tako pač delajo otroci! — V prvi seji se je prebrala cesarjeva zahvala za čestitko, predloga o državni žganjarini se je izročila finančnemu odseku in nato se je volil finančni odsek. — V drugi seji vlada izjavi, da umakne predlogu gledé uvedbe doklade k državni žganjarini, ker jo je odklonil dalmatinski deželni

zbor. Vlada hoče bodočemu državnemu zboru predložiti enak načrt zakona, s katerim bi se zboljšale finančne razmere posameznih dežel. Sklene se resolucija, v kateri se vlada pozivlje, naj ne samo ohrani, temveč tudi v resnici zboljša deželi kranjski njene dohodke. — Nato se sklene začasno pobiranje deželnih doklad in sicer: 1.) 40 odstotna doklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa. — 2.) Samostojna deželna naklada od porabljenih likerjev in vseh oslajenih opojnih tekočin od hektolitra 30 K, in od drugih porabljenih žganih opojnih tekočin od hektolitrske stopinje 60 h. — 3.) Samostojna deželna naklada od porabljenega piva po 2 K od hl. — 4.) 40 odstotna deželna naklada na vse direktne davke, izvzemši osebni dohodninski davek. — Ko se je rešila neka prošnja, izvolili trije poslanci (Povše, Višnikar in Schwegel) v državni železniški svet, je bil dnevni red končan in zasédanje preloženo.

Volitve v mestih vré se danes 3. jan. Dosedaj nam še ni znan izid, vendar je gotovo, da bodo dobili naši kandidatje precejšnje število glasov, četudi ne bodo izvoljeni; ker tudi meščani so začeli spoznavati, da ni dobro živeti pod »Narodovo« komando. Naši kandidatje so: za gorenjsko-notranjska mesta: Jesip Šuman, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani; za dolenjska mesta: dr. Sebastijan Elbert, prošt v Novem mestu; in za Ljubljano: Ivan Sušnik, kanonik v Ljubljani. Nasprotniki: Ferjančič, notar Plantan in paša dr. Tavčar.

Slovenska misijonarja. Med slovenske delavce na Nemškem sta odšla čč. gg. Svitoslav Arh in Anton Koritnik, duhovnika in slušatelja modroslovja na Dunaju. Pastirovati sta začela v Hambornu ob Renu (okraj Ruhrort), kjer biva do tisoč slov. rudarjev. Bog daj obilo blagoslova njunemu delovanju!

Odlikovan je bil preč. g. Peter Režek, župnik v Starem trgu pri Poljanah, z zlatim zaslužnim križem s krono.

Gradnja vipavske železnice je že oddana ter se čim prej prične z delom. To vest je dobil z Dunaja blag. g. Alfred grof Coronini.

Davčni urad se je preložil s 1. januarjem iz Zatičine v Višnjo Goro.

Ogenj. Dne 8. pr. m. je začelo goreti pri J. Pavlinu v Zapužah pri Št. Jerneju. Pavlin ima škode do 4000 kron, J. Simončič do 6000 kron. Zažgal je petleten otrok. — Dne 10. pr. m. je gorelo pri Josipu Pianinšku na Stari gori pri Mirni. Škoda je znatna. — Dne 19. pr. m. vpepelil je ogenj pód in nekaj stranskih poslopij posestnici Fr. Pevec v Brezovčici pri Mirni. Zgorelo je tudi 500 stotov sena. Škoda cenijo na 3500 kron, zavarovana je bila za 1300 kron. Zažgal je šestletni otrok z žveplenkami,

Ponesrečil se je 21 let stari Janez Virant iz Suše pri Želimljah. V grajščinskih gozdih so napravljali delavci 19. pr. m. drva. Ponesrečeni mladenič je z enim delavcem izpodsekaval drevo. Mislila sta, da pade bukev na doljno stran. Kar zagrmí na zgornjo ter zdrsne čez porobek. Pri tem ujame ponesrečenca ravno čez ledja ter ga tako pritiska in zmečka, da je bil v kratkih trenotkih mrtev. Bodi Bog milostljiv njegovi duši!

Vožnja po Ljubljani. Dovoljenje za vožnjo s parobrodom po Ljubljani je podelilo ministerstvo gosp. Karolu Kotniku z Mirk pri Vrhniki, ki bo spomladi napravil večji parobrod za blizu 100 oseb.

Slovensko vinogradniško društvo je imelo srečo, odpreti našemu pristnemu Dolenju pot na Češko in na Koroško in bo postavilo zaradi obilnih naročil svoje skladišče v sredo Dolenjske. Čestitamo! To so nasledki besnega divjanja liberalnega časopisja proti temu domačemu društvu. »Narodovo« nasprotovanje je priporočilo za društvo.

Na kranjski pošti se je zgodila o priliki razpošiljatve zadnje številke »Domoljuba« velika nesramnost. Nekateri naročniki »Domoljuba« so dobili namesto priloge z naznanilom o sijajni zmagi dr. Šusteršiča priloge, v kateri se nesramno grdi katoliška narodna stranka. Cujemo, da poštar ni tega kriv; vendar je silno čudno, kako je mogoče zlorabiti c. kr. poštni urad v liberalno agitacijo. Prosimo somisljenike, naj stvar zasledujejo, da se enkrat za vselej konec stori takim predrznostim.

Samomor. Vrat si je prerezal z britvijo 17. pr. m. 67letni Jan Kovač v Potoški vasi. Že poprej je večkrat pravil, da si bo končal življenje. Samomordilec zapušča 60letno vdovo in pet doraslih otrok.

Državna podpora. Za zgradbo škarpe ob Kokri nasproti vasi Breg je dovolilo poljedelsko ministerstvo 320 kron podpore. Tretjino stroškov je prevzel deželni odbor.

Oddaja gozdnih drevesc. V svrhu pogozdovanja odda se od državnega gozdnega vrta v Celju jeden milijon različne vrste iglastih drevesc po nasledni ceni in sicer velja: 1000 komadov 3letnih smrek 4 K, 1000 komadov 2letnih mecesnov 4 K, 1000 komadov 2letnih belih borov 3 K, 1000 komadov dveletnih črnih borov 3 K. Prijave za dobavo rečenih gozdnih drevesc sprejemata c. kr. okrajno gozdarsko nadzorstvo v Celju, c. kr. deželno gozdarsko nadzorstvo v Gradcu in sicer za pomladno pogozdovanje do 30. januarja, za jesensko pogozdovanje do 15. septembra vsakega leta. Neimovitim gozdnim lastnikom oddajajo se gozdna drevesca brezplačno, to je: povrniti se morajo le stroški za izkopanje, zavitek in prevožnjo. Na kolka prostih prošnjah neimovitim lastnikov mora

občinski urad izrečno potrditi njih neimovitost. Natančno naj se napovedó število in vrsta zahtevanih drevesc, naslov prošnjika (pošta ali železnična postaja, kamor naj se drevesca pošljejo).

Javno knjižnico so dne 23. p. m. ustanovili v Loškem Potoku. Odbor se je sledeče sestavil: Kapelan Kralj, predsednik; Jan. Bartol s Hriba, podpredsednik; odborniki: Jos. Gregorič iz Retij, Josip Šega iz Travnika in Anton Kordiš iz Segovevasi. Upamo, da bo tudi to društvo pripomoglo nekoliko, da bo zmrznil pri nas liberalizem.

Občinski odbor v Šmartnem pri Litiji je v svoji seji dne 26. grudnia t. l. izvolil preč. gosp. dekana Ivana Lavrenčiča častnim občanom. Preč. gosposdu dekanu, ki si je z zgradbo nove cerkve pridobil res neminljivih zaslug, a od nehvaležnih nasprotnikov užil tudi mnogo bridkosti, prav iz srca čestitamo.

Umeščen je bil na župnijo Škofjo Loko častiti g. Feliks Zavodnik, dosedanji nunski izpovednik v Škofji Loki. Umestil ga je v škofjeloški župni cerkvi presvitli knezoškof na praznik sv. Štefana. — Za nunskega izpovednika je imenovan na njegovo mesto č. g. Francišek Fik, kapelan v Mengšu. — Župnija Vojsko je podeljena č. g. Janezu Gnjezda, tamošnjemu župnemu upravitelju.

Dopisi.

Iz Mokronoškega okraja. — Volitve za celo deželo in za kmečke občine so pri kraju. Vsa dežela je glasno zaklicala: sem in hočem ostati katoliško-narodna. Posebno Gorenjci so se skazali; kot njihove skalnate planine, takó trdno je njihovo moštvo, njihovo katoliško prepričanje. In to nekaj velja! Toda povsod ni bilo tako. Posamezni kraji so se marsikje pokazali v žalostni luči. Pokazalo se je zlasti na Dolenjskem in Notranjskem, da semtertje kmet raje verjame sleparjem in liberalnim kričačem, kot pa svojim pravim prijateljem. Noben okraj pa se ni takó slabo obnesel, kot mokronoški sodni okraj. Število glasov, oddanih pri sv. Trojici, v Št. Janžu, v Mokronogu, v Škocijanu, v Trebelnem, v Šmarjeti, to število glasno vpíje! Človek bi skoro verjeti ne mogel, a številke govoré! Dolenjski kmet, ali je s teboj zares tako daleč prišlo, da se hočeš postaviti na stran tistih, ki nikdar še niso bili tvoji pravi prijatelji, ki so te vselej in povsod izrabljali le v svojo korist in ki bi sedaj najraje v tebi zatrli še krščanski čut in ti tako vzeli edino tvojo tolažbo, sv. vero?! Ne, tega ni mogoče verjeti! In res, če pomislimo, kakó so se obnašali liberalci v tej volivni borbi, potem lože razumemo čudno razmerje

glasov. Nikjer se ni toliko lagalo, toliko hujskalo, toliko z denarjem podkupalvalo, s pijačo zalivalo, nikjer toliko »Rodoljubova« in »volivnih katekizmov« med nevedno ljudstvo vrglo, kot v mokronoškem okraju! Odtod čudna prikazen, da kmet voli liberalca! Sedaj, ko so volitve končane in so liberalci propadli, se marsikateremu zapeljancu odpirajo oči. Bog daj, da bi se kmalu vsem odprle in da bi se zopet vsi oklenili starega gesla: vse za vero, dom cesarja! V to pomozi Bog!

Iz škocijanskih hribov. — Škocijanska fara pri Mokronogu je obsežna; razdeljena je na tri občine: v domačo škocijansko, drugi del spada pod Šmarjeto, tretji pod Rako. Do zadnjih časov so bili Škocijanci, zlasti oni v hribih, vrli katoliški možje, daleč okoli znani vsled svoje moštosti. Pri zadnjih volitvah pa je sem od Boštana, Tržišča in Rake potegnili neka čudna strupena sapa in odnesla je one lepe stare čednosti, Bog ve kam čez Gorjance. Tej strupeni tuji sapi pomagalo je nekaj domačih »kunštnih« zgag z gnojnico »Rodoljubova« in »volivnih katekizmov« in dobri Škocijanci so vse vsedli na limanice, na katerih zdaj obhajajo svojo »zmago«. Kaj pa so tudi lagali vse naši liberalci! Po škocijanskih hribih so trosili n. pr. to le laž: Sam cesar so pisali Dolenjcem. V tem ljubeznivem pismu pravijo Nj. Veličanstvo, da, če se dobi na Dolenjskem kaka kmečka mati, ki je rodila sina, zmožnega za poslanca, naj ga mu pošljejo na Dunaj. Ta bo vse dosegel, obresti odpravil in »davke dol spustil«. — »Hvala Bogu! rekle so ženice, da imamo tako mater na Dolenjskem. Ta je Mihelnovka iz Št. Ruperta!« — Kdo se ne smeje? — No vkljub takim lažem pa je vendar-le zmagal Povše. Vsi njegovi volivci smo bili tega silno veseli. Samo to še želimo, da pride enkrat med nas; kajti kolikor bolj ga bomo poznali, toliko bolj mu bomo zaupali, do takrat pa pojemo:

»Kol'kor kapljic tol'ko let
Bog Povšetu daj živeti!
Živijo, živijo,
Živijo Povše!«

Z Gorenjskega. — V poslednjih tednih smo se mogli prepričati, da ima peklenska moč tudi po naši slovenski domovini mnogo ljudi pod seboj. Ob tej divjosti in besnosti se nam je videlo, kakor bi bil pekel raztegnil svoje žrelo in razposlal križem slovenskih deželâ najzlobnije duhove, ki so šinili v liberalce in soc. demokrate. Razodeli so se prav, kakeršni so v resnici.

Kaj se je vse pisalo, govorilo, lagalo in se še sedaj zoper učečo cerkev in zoper najodločnejše bravnice njenih nauk! In kako se je ruvalo zoper

poštene in srčne vernike in zavedne Slovence. Vsak, kdor stoji v dušni izobrazbi in plemenitosti srca na tisti nižini, kakor ona dva zloglasna lista, ki se tiskata v Ljubljani v nekdanjem »Peklu«, menil je, »da Bogu službo stori« (Jan. 16, 2.), če udriha po shodih, po pivnicah, na železnici, v tvornici zoper vse, kar je doslej veljalo kot edino pravo in sveto ter skozi mnoga stoletja veljavno in nedotakljivo med katoliškimi Slovenci. Vsak prostovoljen ali podkupljen »prihajač« se je drznil napadati našo duhovščino in poštene domačine. Kak zagrizen železničar ali hinavski birič, ki je komaj par razredov ljudske šole videl znotraj, ali pa kak napreden polizobraženec, ki ga je našemu ljudstvu prinesel »Parkelj«, ne pa »Miklavž«, mislil si je, da se mu podvrže vsa okolica. A zmotil se je predrzni zaslepljenec in zapeljivec temeljito. Kako namreč more dober katoličan poslušati in ubogati tacega, kateri cerkev malokedaj vidi znotraj, katerega pri obhajilni mizi ni najti nikoli, kateri zabavlja krščanskim časnikom, on pa prebira tista dva iz »Pekla«, ali pa se uči iz tržaške »rdeče cunje« in kakega nemškega judovskega lista zapravljati svojo dušo in svojo narodnost!

Tem nesramnim pohujšljivcem nasproti pa se mi, krščanski možje in mladeniči, s toliko večjo vnemo in toliko številniše zbirajmo okrog našega »Domoljuba«, kolikor bolj temu listu pripisujejo nasprotniki katoliškega slovenskega ljudstva — svojo propast. Nihče naj ne drži križem rok! Naš nebeški Učenik nam kliče: »Kdor ni z menoj, ta je zoper mene, in kdor z menoj ne zbira, raztresa.« (Mat. 12, 30.)

Od Stare Loke — Castitljiva starološka fara se je pri volitvah dobro držala. Samo žabniško gnezdo ima »svojo pamet«, bodisi pri občinskih volitvah, bodisi pri državnoborskih. Zato pa ima tudi »svojo smolo«, da vselej pogori. Koliko se je trudil žabniški »dohtar« prvič in drugič; celo za eksekutorja je avanziral ter volivcem glasovnice raznašal — sedaj se pa lahko na sredo pogorišča vsede, »Slovenski Narod« v roke vzame in tako le lamentira: »sem dolgo upal in se bal, slovo sem upu, strahu dal!« Ta mož je pred volitvijo imel prvo besedo; vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, je razkladal, kako bi bilo vse drugače na svetu, ko bi ljudje njega poslušali. Seveda bi bilo drugače, gospod »dohtar«. Tako-le: Po njivah bi plevel rastel, v žepu bi kačo nosili, v gostilni pa na kredo pili! No pa kakor je 12. in 18. decembra, tako bo tudi v prihodnje Bog poskrbel, da »pri starem ostane«. Upamo, da bomo mogli še večkrat klicati: z m a g a j e n a š a , z g a g a p a v a š a !

Iz Reteč pri Škofji Loki. — Če tudi se pri nas od poklicane strani ni storilo posebno veliko za

volitve, smo se Retečani vendar le dobro držali. Saj so tudi na našo vas liberalci vrgli svoje oko in — kar oelo ploho rdečih plakotov za svojega Pirčka. A mi Retečani nismo ravno neuljudni ljudje; vse te rdeče liste smo porabili; nabili smo jih po plotovih, drevesih in še po nekaterih drugih manj očitnih krajih; seveda: po volitvah in smo se pri tem prizoru prav od srca — smejali! Kmalu nato pa so naši otročiči skazali zadnjo čast tem »flikam« in vas vas okrasili s kosci »raztrganega« kandidata! Čast komur čast!

Iz občine Trojane. Redkokedaj zaide kak dopis iz našega okraja v Ljubljano, a sedaj je volivna borba tudi nas oživela. Bila je huda borba. Do zdaj so v tukajšnji občini še vselej zmagali liberalci, in tudi sedaj so delali z vsemi mogočimi sredstvi, da bi si posest ohranili, pa ves njih trud bil je zaman — odklenkalo jim je za vselej. Delali so z vsemi silami za Jlenca. Kar pa je pri ti agitaciji najbolj znamenito, je dejstvo, da so se ravno najstrastnejši »jagri«, ki radi streljajo zajce, srne in lisice in jih prodajajo, najbolj potegovali za Jlenca, da bi ja jelenček ne padel; eden teh »jagrov« je tudi trgovec s prešiči, in je, kjerkoli je hodil po svoji trgovini, zlasti po Čemšeniškem, trosil volivni katekizem — prašiči in volivni katekizem — kak star Kranjec bi rekel: »gliha vkup štriha«; pa vse ni nič pomagalo — jelenček je padel — padel globoko, vjel je le 52 glasov, Šusteršič pa jih je dobil 125. Tudi Kopač, imenovan tudi Kopačnik, je bil pokopan s svojimi 11 glasovi, in ne bo tu nikdar več vstal, žal, da mu pri pogrebu ni nikdo zapel: »Requiescat in pace.«

Po volitvi so poraženi liberalčki hladili svojo jezo z rujnim vincem, zraven pa delali načrte, kako bodo dne 18. t. m. klerikalnemu zmažu zbili čeljusti. Zbobnali so isti dan skupaj vse, kar leze ino gre, še zadnji trenutek pred volitvijo so vse svoje moči napeli, da bi še kak glas vjeli, pregovarjali so volivce, naj volijo liberalnega kandidata, vjeli so pet kalinov, katerim so glasovnice popravili, več jih ni hotelo jim iti na lim. Necega starega moža, ko je prišel na volišče, so obkolili in mu prigovarjali, naj voli liberalnega kandidata, in ko smo klerikalci ta »špektakel« od daleč gledali, je nekemu mokraču zrastel greben in je pričel tuliti in nad duhovniki, ki so blizo cerkve stali, vpiti: »ni treba sem doli gledati, glejte v cerkev«, in potem je začel nekaj kvasiti o nebeškem kraljestvu.

Ker je pa mož v krščanskem nauku precej slabo podkovan in se svoje pridige uči le iz »Rodoljuba« in ker se s to surovino ni hotel nikdo pričkati, mu je kmalu pridiga zastala, le to je še izbruhnil v svoji mokračski jezi: »danes bo pa drugače, kakor je bilo zadnjič«; a vkljub njegovi jezi 18. p. m. ni bilo nič

drugače, kakor je bilo 12. p. m. »Kmet vseh kmetov« je padel, dobil je le 44 glasov, Pogačnik pa 64. Slava vsem zavednim volivcem Št. Gotarskim in Čemšeniškim.

Ta zmaga je liberalce, ki so se popolnoma zanesli, da bodo oni zmagali, silno poparila; neki strojar, ki je bil sam najhujši liberalni agitator, je čemšeniškemu gospodu kapelanu očital, da je agitiral, kakor da bi imeli sami liberalci pravico agitirati; zjutraj bil je še poln upanja, kako bo klerikalne kože »garbal«, a že opoldne šel je njegov up po vodi in je vzdihnil: »smo že zopet zadaj«; zdaj naj »garba« liberalne kože, imel bo dosti opraviti, potrebno mu bo veliko strojarskega materiala in ostrih nožev, da bo liberalcem »izgarbal« vse laži in vse podlosti, katerih so se posluževali pri zadnjih volitvah.

G. Pirc pa naj sprevidi sedaj, da so za njegovo kandidaturo gorenjska tla prepolzka. Že pred leti, ko je nastopil kot deželnozborski kandidat nasproti zamrlemu mnogozaslužnemu župniku g. Mesarju, je vkljub vsem obljubam in vkljub temu, da je vjel nekaj učiteljev in županov na lim s svojo kandidaturo, vendar sijajno — propadel in tudi sedaj mu sreča ni bila mila. Spodrsnelo mu je, in je padel. Srečno pot!

Drobtinice.

Mladina pri sv. Očetu. Pred kratkim je bilo videti nekaj ljubkega v Rimu. Sveti oče so namreč hoteli videti zbrane obiskovalce vseh katoliških šol v Rimu. Pozvali so jih ob pol 12. uri v cerkev svetega Petra. Videli so že toliko starih ljudij, toliko resnih mož v tekočem letu, a želeli so si tudi mladine, in res se je njih želja kar kmalu uresničila. Vse šole v Rimu, višje in nižje, od univerz do zadnje katehetske podučevalnice so odposlale svojo mladino k sv. Petru. Mladež je bila lepo razdeljena tako da so stale deklice ob levi strani velike ladije, fantje pa ob desni. V apsidi so se zbrali v polkrog visokošolci. Bla je cerkev polna do zadnjih vrat, torej si lahko mislite, da je vse prihitelo k sv. očetu, kar je učenih mladih nog v Rimu. Pred oltarjem se je zbralo dijaštvo posvetnega vsučilišča »Sapienza«, »il circolo universitario cattolico« krog svoje krasne zastave. Istotako so plapolale zastave drugih šol v bližini; vse zastave pa so obkrožili Švicarji. Tako smo čakali na svetega očeta. Prinesli so ga iz spodnjega dela, tam kjer so se zbrali najmanjši šolarčki. Ili... se je začulo po cerkvi, kakor bi začivkali tisoči in tisoči škrjancev. Ne vem, kdo se je bolj veselil, ali mladež svojega očeta, ali 92letni starček v sredi mlade krvi. Delo mu je dobro, oko se je iskriло samega čistega blagohotnega veselja.

Blagoslavljal jih je, med tem, ko so ga nesli po cerkvi. Bilo je res ljubko videti, kako so deklice od same — ne vem kake — radosti metale svoje rutice v zrak, dečki pa klobuke. Nekateri so kar skakali od samega veselja. Vpili so, kar so jim pripustila mlada grla. Ah, te grlice, si je mislil sveti oče in smejal se, videč toliko navdušenost. Počasi, počasi so ga nesli, da si je mogel vse prav dobro ogledati, konečno so ga vendar doveli v apsidno in u so ga gromč pozdravili vseučiliščniki. Postavili so ga na tla. Šumenje je utihnilo. »Kyríe eleíson«, začele so se lavretanske litanije. Peli smo jih. Na to se sveti oče vzdigne: Dva monsignora ga vedeta sred oltar in tam zapoje krepko blagoslov na svojo ljubo mladino. Blagoslovil je nas in v ta blagoslov sem tudi vklenil našo slovensko mladino. Po blagoslovu je vsprejel neke gospode in podal se je zopet nazaj. Ko so ga vzdignili, že so zagromeli tisočeri pozdravi po svetem hramu. Prizori kakor poprej so se ponovili. Nesli so ga vnovič počasi nazaj doli, doli po cerkvi — počasi, obrnil se je še parkrat in pogledal na zbrano mladino, jo blagoslovil — pa zginil je za zapahom. Oj, zdaj se je pa še le vnel vrišč; ko mali niso več videli svojega očeta, so še le prav začeli grletati in res, kar se še nikdar ni dogodilo, — sveti oče dal se je prinesiti nazaj. Srce se mu je nehoté omladilo, ni mogel zapustiti teh ljubih prizorov, vrnil se je med nje, da bi si jih še enkrat ogledal, da bi došlece še enkrat blagoslovil, še enkrat pozdravil. Torej so ga nesli nazaj do srede cerkve, kjer je vendar konečno izginil v zakramentski kapeli. To je bilo veselje ta dan. Vsaki je vedel kaj povedati o svetem očetu, in če otroci pripovedujejo, oj to vam je veselje. Tako so se pojavili v svetem letu tudi taki ljubki prizori. Ne samo resnoba in pokora, kaj še, sveto leto ima tudi svojo krasno poezijo. — Še jeden prizor od svetega očeta. Nekoč je podelil v svoji maši tudi nekemu rimskemu fantu prvo sveto obhajilo. Po sv. obhajilu povabil je fanta k sebi in ga med drugim tudi vprašal: »Kaj pa bi ti rekel, ljubi moj, če bi tebe tako zaprli 25 let v jedno hišo, kakor mene?« »Bi pa počakal, dokler me ne izpusté!« odrezal se je brhki fant.

200 potnikov izgubilo življenje. O strašni železniški katastrofi poročajo iz Hintona v Ameriki. Poročilo pravi, da je proti zahodu vozeči brzovlak skočil s tira jedno miljo vzhodno od Hintona in se z vrnil v Greenbrier-reko. Na onem mestu je reka 15 čevljev globoka. Po grozovitem padcu ni ostalo nič na površju, kar bi spričevalo o velikanski nesreči, ampak voda je vse popolnoma zakrila. V vlakcu je bilo kakih 200 oseb.

Domači pravnik.

Ljudsko štetje.

Uže iz sv. pisma je vsakemu znano ljudsko štetje, ker vsakdo ve, da se je v tistem Božiču, ko se je narodil naš Gospod in Izveličar, vršilo na Judovskem popisovanje ali ljudsko štetje. Državi je na em ležeče, da ve, koliko ima prebivalcev. Vedeti ttreba državi, koliko ima približno pričakovati rekrutov, koliko ima revežev, koliko volivcev, koliko takih, ki brati in pisati ne znajo itd. Vse to izve država potom ljudskega štetja. Ljudsko štetje vrši se pri nas v Avstriji v presledkih od desetih do desetih let. Štetje se začne vsakokrat z 31. decembrom leta, kojega letnica se končuje z ničlo. Letnica 1900 se končuje z 0, torej se je štetje pričelo že z zadnjim dnevom ravno preteklega leta.

Poizveduje se pri ljudskem štetju o vsakega posameznika starosti, veroizpovedanju, stanu (samec itd.), domovini, poklicu, posestvu, občevalnem jeziku (bolj pravilno bi bilo, poizvedovati po materinem jeziku), ali je zmožen pisati in brati, ali je v inozemstvu, ali je blazen, slep, gluh, nem. Poizvedbe vrše se po občini, in sicer v glavnih mestih ali mestih z lastnim štatutom naravnost s sodelovanjem hišnih lastnikov in najemnikov, v drugih občinah pa po nalašč za to postavljenih komisarijih. V prvih (mestnih) občinah vrši se štetje s posebnimi naznanilnimi listki, katere izpolnujejo načelniki stanovanj, v zadnjih (na deželi) po za to prirejenih polah, katere izpolnuje komisar po navedbah posameznikov. Občinski predstojnik mora te listke oziroma pole podvreči preskušnji glede resničnosti in natančnosti, ker mora vsaj nekaj teh listkov oziroma pol vzeti in se prepričati o njih resničnosti in natančnosti. Pole odda potem občinski predstojnik okrajnemu glavarstvu, katero sploh vodi in nadzira štetje v svojem okrožju.

Ob enem z ljudmi šteje se tudi živina.

To so ob kratkem poglobilni podatki o tej veljavni napravi.

Narodno gospodarstvo.

Vrtni koledar.

Vrtni koledar v sedanji sestavi nima samo tega namena, da bi izurjenega vrtnarja o pravem času spominjal njegovih opravil, temveč ima pred očmi tudi začetnike in manj izvežbane vrtnarje, katerim daje marsikak koristen migljaj o delu pri drevju, trti, pri zelenjavi, cveticah in na potju.

Splošna opazka.

Razdelitev opravil je približno umerjena, podaja sliko rastja v naših krajih za ugodne razmere. Če je podnebje mrzlejšje, ali če je kako leto slučajno zelo neugodno, je treba nešteta opravila mnogo predežati: prvih letnih mesecev dela se odloži na kasnejši čas, sadnih letnih mesecev opravila se izvrše poprej.

Januarij

Drevje varuj pred zajcem. Najuspešnejše se v tem času snaži in čisti škodljivega mrčesa. Obrezovati se sme le, če toplota ni pod ničlo. Vsa ka rastlina mora biti prej obrezana, preden začne odpirati očesa.)

Trta. Napravljajo se ključi in v kleti vkladajo v mah. Gnoj in kompost se vozi v vinograd. Lahko rigolaš, napravljajš podzidja.

Vrt. Za vrt si moraš omisliti zanesljivih semen: glej na vrsto, na kaljivost, na čas setve. Sadni grmički se obrežejo in osnažijo (n. pr. ribezelj, bodeče grozdjice itd.) Zimski zelenjavi: ohrovu, zelju, kolerabi, korenju, peteršiljevim koreninam se odeja odstrani, ob mrazu zopet hitro vrne. Pri tem se gnilo perje odstrani.

Gorka greda. Položi v gorko gredo za zelenjavo na rahlo konjskega gnoja, kateremu primešaj tretjino govejega. (Za cvetlice samo konjskega, in ga steptaj.) Vrhu gnoja deni 10 do 15 cm na debelo črne rahle prsti. Lehe morajo biti dobro pokrite. Zračijo se popoldne. Koncem meseca začni sejati in saditi. Posejaj tako solato, ki nareja trde pa majhne glave, n. pr. dunajsko jajčnato in dunajsko kamnito, potem mesečno redkvico, kolerabo, cvetoči kapus (karfiol), korenčke, kumare. Sadiš lahko kumare iz blatnikov zadobljene ali pa seme. Pod vsako okno se vsadi po en grm kumar. Leho pridno zračij, opoldne malo zalivaj. Za presajanje na prosto sejaj zelenjadna semena na koncu lehe.

V rastlinjaku je treba v lepem vremenu zračiti. Prenagla sprememba toplote škoduje. Kadar zračiš sobo ob veliki razliki notranje in zunanje toplote, umakni cvetice z oken. Čim več deneš rastline na svetlo, boljše je, da jih le obvaruješ pred mrazom. Zalivaj opoldne z mlačno vodo, in le redkokečaj. Prah izmij z milno vodo. Vrtnece se cepijo. Tulipani in hijacinte se postavijo na gorko. Georgine in drugih cvetic gomolji se očedijo gnilobe ter z dobro zmletim ognjem otró. Vzgaaj cvetne čebulice, šmarnice.

Polje. Po travnikih in košenicah se trosijo umetna gnojila, a bolje je, da to storiš prejšnji mesec. Ob toplih dneh se vozi gnoj, napeljuje se zemlja, lapor, kompost. Trebi se z njih kamenje.

Vsa vzgojevalna opravila tega meseca se lahko odloži na prihodnji mesec.

Moč vesti.

Moč slabe vesti je čudovita in hudobnež, ki ga straši huda vest, nima miru na svetu in zneimirja ga vsaka še tako neznatna stvarica.

Plutarh, nek poganski pisatelj pripoveduje o nekem Bessu, ki je umoril lastnega očeta. Ta Bessus je nekač čul kako je par vrabičev cvililo v gnjezdu, ker starega že dolgo časa ni bilo, da bi jim prinesel jesti. Bessus je poslušal to cvrčanje in prišlo mu je na misel, da je morebiti kdo starega vrabca ubil. In pri tem se je spomnil, kako je on ubil svojega očeta. Zato ga je pa zapekla vest tako, da je šel in raztrgal gnjezdo, da ne bi čul vrabičiega cvrčanja.

Naše slike.

Da bi vstregli vsestransko izraženim željam, bo „Domoljub“ v prihodnje prinesel v vsaki številki kako primerno sliko. Zato pa „Domoljub“ za trdno upa, da se bo v novi suknjici svojim sedanjim naročnikom še bolj prikupil, pa tudi kaj novih prjalcev pridobil. — Danes prinašamo slike: 1) Sv. trije Kralji. To je naslikal rajni slikar domačin Jurij Šubic l. 1888. za župno cerkev v Osilnici. Kaj ne, samo pogledati je treba, pa vidimo, kako ljubko se kaže na tej sliki srčno veselje, pa ponižna molitev! — 2) Pavel Krüger, predsednik transvalski. Moč je gotovo že dober znanec „Domoljubovih“ bralcev iz lanskih poročil angleško-burske vojske. Kakor znano, je pred kratkim prišel v Evropo, da bi tu evropske vladarje pridobil za posredovanje v nesrečni vojski. Kakor vse kaže, se vrli mož zastoj trudi, da bi zlažal usodo svojega junaškega naroda.

Loterijske srečke.

Dunaj,	22. decembra	23	66	12	34	65
Gradec,	22. decembra	26	32	3	77	12
Ljubljana,	29. decembra	29	11	20	87	89
Trst,	29. decembra	19	65	89	29	90

Tržne cene v Ljubljani.

od dne 16. decembra do dne 22. decembra.

	K	h		K	h
Goveje meso I. v. kg.	1	28	Pšenična m. 100 kg.	27	—
„ „ II. „	1	12	Koruzna „ „	17	—
„ „ III. „	—	96	Ajdova „ „	32	50
Telečje meso „	1	20	Fizol, liter „	—	16
Prasičje „ sveže „	1	40	Grah, „ „	—	20
„ „ prek. „	1	40	Leča, „ „	—	24
Kostrunovo meso „	—	80	Kaša, „ „	—	22
Maslo „ „	2	—	Ričet, „ „	—	22
Surovo maslo „	1	90	Pšenica „ 100 kg	16	—
Mast prašičja „	1	40	Rž „ „	13	60
Slanina sveža „	1	36	Ječmen „ „	13	20
„ „ prekajena „	1	44	Oves „ „	13	20
Salo „ „	1	20	Ajda „ „	13	—
Jajce, jedno „	—	8	Proso, belo, „	17	—
Mleko, liter „	—	16	„ navadno „	14	—
Smetana liter „	—	80	Koruzna „ „	12	—
Med „ „ kg	—	—	Krompir „ „	4	40
Krompir „ „	—	4	Drva, trda, seženj	8	—
Piščanec „ „	1	20	„ mehka, „	5	—
Golob „ „	—	45	Seno, 100 kg „	4	40
Raca „ „	1	80	Slama, „ „	4	—
Gos „ „	—	—	Stelja „ „	—	—

Prodajalka se išče.

Več pove iz prijaznosti uredništvo „Slovenca.“ 1133 1-1